

Лекція 2.

Тема 1.

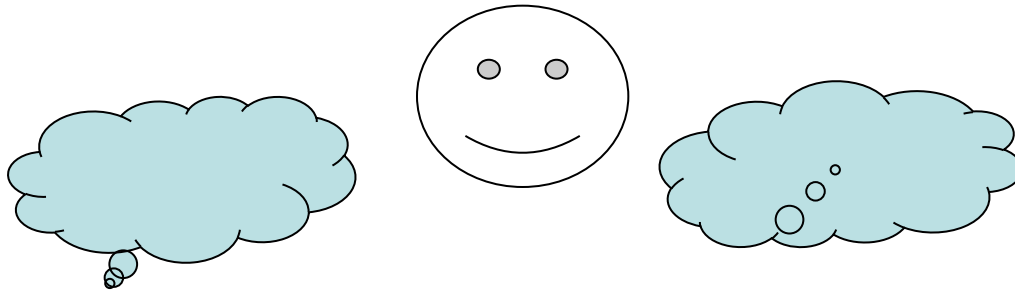
Основні поняття теорії прийняття рішень

План:

- 1. Класифікація управлінських рішень.**
- 2. Вимоги до управлінських рішень.**
- 3. Якість управлінського рішення.**

Класифікація управлінських рішень

Управлінське рішення приймає **ОПР** - людина

Інтуїтивні рішення – на основі «шостого» чуття

Рішення, які основані на судженні – на основі логічного мислення, знаній, досвіду

Раціональні рішення базуються на методах економічного аналізу, обґрунтування та оптимізації

- врівноважені рішення;
- імпульсивні рішення;
- інертні рішення;
- ризиковані рішення;
- обережні рішення.

Класифікація управлінських рішень

- **урівноважені рішення** приймають люди, які уважно і критично відносяться до своїх дій, що висуваються гіпотезам і їх перевірці. Зазвичай, перш, ніж приступити до ухвалення рішення, вони мають сформульовану початкову ідею.
- **імпульсивні рішення**, автори яких легко генерують найрізноманітніші ідеї в необмеженій кількості, але не в змозі їх як слід перевірити, уточнити, оцінити;
- **інертні рішення** стають результатом обережного пошуку. У них, навпаки, контрольні і уточнювальні дії переважають над генеруванням ідей, тому в таких рішеннях важко виявити оригінальність, блиск, новаторство;
- **ризиковані рішення** відрізняються від імпульсивних тим, що їх автори не потребують ретельного обґрунтування своїх гіпотез і, якщо упевнені в собі, можуть не злякатися будь-яких небезпек;
- **обережні рішення** характеризуються ретельністю оцінки людиною усіх варіантів, надкритичним підходом до справи. Вони ще у меншій мірі, чим інертні, відрізняються новизною і оригінальністю.

Класифікація управлінських рішень

Ступінь повторюваність проблем	Традиційні - управління, що неодноразово зустрічаються в практиці, передбачають вибір із вже наявних альтернатив Нетипові - рішення, пов'язані з генеруванням нових альтернатив
Круг проблем	Комплексні - пов'язані зі змінами різних сторін життєдіяльності керованого об'єкту Приватні (тематичні) - що відносяться до однієї із сторін життєдіяльності
Характер цілей	Стратегічні, такі, що визначають головні лінії розвитку об'єкту Тактичні, передбачаючи рішення більше приватних завдань
Сфера впливу	Глобальні - рішення, що охоплюють усі ланки керованої системи Локальні - рішення, адресовані певному підрозділу
Прогнозовані наслідки	Кориговані Некориговані
Умови прийняття рішення	Детерміновані - що приймаються в умовах визначеності Імовірнісні - що приймаються в умовах невизначеності, ризику
Метод розробки	Формалізовані - рішення передбачає чітко визначену послідовність дій Неформалізовані
Кількість критеріїв	Однокритеріальні Багатокритеріальні
Зміст	Економічні, організаційні, соціальні
Форма прийняття рішення	Одноосібні, індивідуальні Групові, колективні
Спосіб фіксації рішення	Письмові, усні, кодовані Документовані, недokumentовані

Вимоги до управлінських рішень

Своєчасність вироблення, прийняття і реалізації. Це сприяє рішенням виникаючих проблем і недопущенню їх загострення або перетворенню діяльності персоналу в даремну

Наявність механізму реалізації, тобто цілі дії, завдання підлеглим і порядку їх виконання; а також організації, мотивації, контролю, можливості визначати необхідні організаційні зміни в системі, призначеній для досягнення цілей

Оптимальність - забезпечення максимальної віддачі від потенційних можливостей в процесі реалізації рішення

Можливість бути реалізованими, тобто забезпеченими відповідними ресурсами (управлінськими, матеріальними, людськими, правовими і так далі); недопущення конфліктів, відповідність використовуваної в організації психології управління

Гнучкість - можливість зміни, корекції рішення при зміні умов, ситуації

Можливість верифікації і контролю виконання

Оригінальність і несподіванка для конкурента

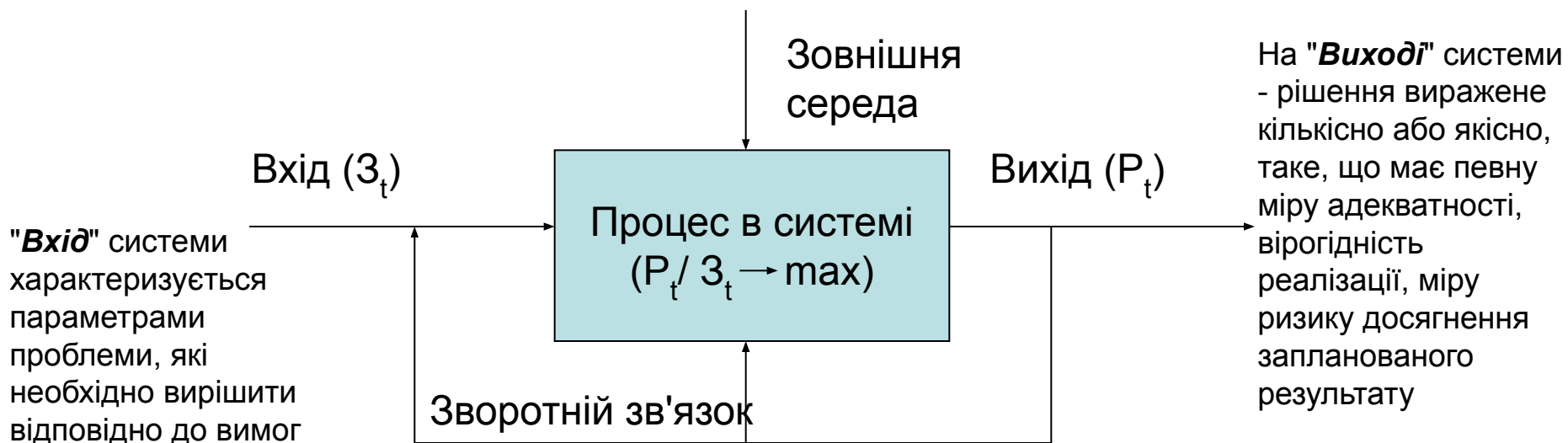
Зміст необхідної інформації для підлеглих

Зрозумілість за формою і обґрунтованість

Якість управлінського рішення

Якість управлінського рішення - це міра, до якої сукупність параметрів рішення, задовольняють конкретного споживача (споживачів) і забезпечують реальність його реалізації.

Модель «чорного ящика» системного підходу к прийняттю рішень

До компонентів "**Зовнішнього середовища**" відносяться чинники макро- і мікро середовища фірми, інфраструктури регіону, що впливають на якість управлінського рішення (політ. ситуація в країні, економіка, технічний стан, соціально-демографічні, природно-кліматичні, культурні та ін. чинники, зв'язки фірми з конкурентами, посередниками і т.ін.

Зворотний зв'язок - інформація, що поступає від споживачів до ОПР, пов'язана з неякісним рішенням, додатковими вимогами споживачів про уточнення або доопрацювання рішення, появою нововведень та ін. чинниками.

Якість управлінського рішення

Умови забезпечення високої якості і ефективності управлінського рішення (УР):

Застосування до розробки УР наукових підходів
Вивчення впливу економічних законів на ефективність УР
Забезпечення ОПР якісною, достовірною інформацією, що характеризує параметри "входу", "виходу", "зовнішнього середовища" і "процесу" системи розробки рішення
Застосування методів функціонально-вартісного аналізу, прогнозування, моделювання і економічного обґрунтування кожного рішення
Структуризація проблеми і побудова дерева цілей
Забезпечення співставимості (порівнянності) варіантів рішень
Забезпечення багатоваріантності рішень
Правова обґрунтованість рішення, що приймається
Автоматизація процесу збору і обробки інформації, процесу розробки і реалізації рішень
Розробка і функціонування системи відповідальності і мотивації якісного і ефективного рішення
Наявність механізму реалізації рішення

Література

1. Евланов Л.Г. Теория и практика принятия решений / Редкол.: Е.М. Сергеев и др. – М.: Экономика 1984. – 176 с. (С. 20-21).
2. Ларичев О.И. Теория и методы принятия решений, а также Хроника событий в Волшебных странах: Учебник. – М.: Логос, 2000. – 296 с. (С. 15-21).
3. Потапов С.В. Как принимать решения / С.В. Потапов. – М.: Эксмо, 2007. – 160 с. (С.13-17).
4. Фатхутдинов Р.А. Разработка управленческого решения: Учебник для вузов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1998. – 272 с. (16-22).
5. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений: Учеб. пособие. – К. МАУП, 2004. – 504 с. (С. 37,39)